

อิทธิพลการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลในฐานะตัวแปรกำกับระหว่างระบบนิเวศผู้ประกอบการ กับผลการดำเนินงาน ของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมภาคบริการในเขตภาคเหนือของประเทศไทย

The Influence of Digital Transformation as a Moderator across Entrepreneurial Ecosystems with the Performance of Small and Medium Enterprises in the Service Sector in the Northern Region of Thailand

ปทุมทริกา สุคนธสิงห์^{1*}, ทัมมะทินนา ศรีสุพรรณ², ประสิทธิ์ชัย นรากรณ์³

Puntarika Sukonthasing^{1*}, Tummatinna Seesupan², Prasittichai Narakorn³

Received: 1 April 2025 Revised: 26 June 2025 Accepted: 15 July 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของระบบนิเวศผู้ประกอบการที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของ SME ภาคบริการในเขตภาคเหนือของประเทศไทย และเพื่อทดสอบอิทธิพลของการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลในฐานะตัวแปรกำกับระหว่างระบบนิเวศผู้ประกอบการและผลการดำเนินงานของ SME ภาคบริการในเขตภาคเหนือของประเทศไทย เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลจาก SME ภาคบริการ ประเภทโรงแรมและรีสอร์ทในพื้นที่ 17 จังหวัด ภาคเหนือของประเทศไทย จำนวน 452 ราย ด้วยแบบสอบถาม ซึ่งมีความตรงเชิงเนื้อหาระหว่าง 0.5-0.8 มีความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.917 และค่าถ้ามรายด้านมีค่าความเชื่อมั่นระหว่าง 0.896-0.929 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์สมการโครงสร้าง (SEM) ด้วยโปรแกรม SMART PLS4 ผลการวิจัย ความสัมพันธ์ของระบบนิเวศผู้ประกอบการที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานขององค์กร พบว่า ระบบนิเวศผู้ประกอบการตามแนวคิดของไอเซนเบิร์ก (Isenberg, 2011) ซึ่งประกอบด้วย ด้านนโยบาย ด้านการเงิน ด้านวัฒนธรรม ด้านสิ่งสนับสนุน ด้านทุนมนุษย์ และด้านการตลาด ทุกตัวแปรมีอิทธิพลทางตรงที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานขององค์กร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ ผลการศึกษาแสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล ในฐานะเป็นตัวแปรกำกับระหว่างระบบนิเวศผู้ประกอบการและผลการดำเนินงาน

¹ นักศึกษาปริญญาเอก, คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์, คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

³ รองศาสตราจารย์, คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

¹ Student in the Ph.D. Faculty of Management Sciences, Pibulsongkram Rajabhat University

² Assistant Professor, Faculty of Management Sciences, Pibulsongkram Rajabhat University

³ Associate Professor, Faculty of Management Sciences, Pibulsongkram Rajabhat University

* Corresponding author: Puntarika Sukonthasing, Email: Puntarika.s@psru.ac.th

งานขององค์กร โดยพบว่า การเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล มีอิทธิพลในฐานะเป็นตัวแปรกำกับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ใน 4 เส้นทาง ได้แก่ 1) ระหว่างระบบนิเวศผู้ประกอบการด้านการเงินและผลการดำเนินงานขององค์กร 2) ระหว่างระบบนิเวศผู้ประกอบการด้านวัฒนธรรมและผลการดำเนินงานขององค์กร 3) ระหว่างระบบนิเวศผู้ประกอบการด้านสิ่งสนับสนุนและผลการดำเนินงานขององค์กร และ 4) ระหว่างระบบนิเวศผู้ประกอบการด้านทุนมนุษย์และผลการดำเนินงานขององค์กร

คำสำคัญ: ระบบนิเวศผู้ประกอบการ, การเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล, วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME)

Abstract

This study aimed to examine the relationship between the entrepreneurial ecosystem and the performance of small and medium enterprises (SMEs) in the service sector in Northern Thailand. Additionally, it investigates the moderating role of digital transformation in the relationship between the entrepreneurial ecosystem and SME performance in the service sector in Northern Thailand. The study employs a quantitative research approach, collecting data from 452 SMEs in the hotel and resort sector across 17 provinces in Northern Thailand. A structured questionnaire was used, demonstrating content validity ranging from 0.5 to 0.8 and overall reliability of 0.917, with individual construct reliability ranging from 0.896 to 0.929. Data were analyzed using structural equation modeling (SEM) with the SMART PLS4 software. The findings reveal that the entrepreneurial ecosystem, as conceptualized by Isenberg (2011), comprising six dimensions: policy, finance, culture, support, human capital, and markets has a statistically significant direct impact on SME performance. Furthermore, the study highlights the moderating effect of digital transformation on the relationship between the entrepreneurial ecosystem and SME performance. Specifically, digital transformation significantly moderates four pathways: 1) the relationship between the financial dimension of the entrepreneurial ecosystem and SME performance, 2) the relationship between the cultural dimension and SME performance, 3) the relationship between the support dimension and SME performance, and 4) the relationship between the human capital dimension and SME performance.

Keywords: Entrepreneurial Ecosystem, Digital Transformation, Small and Medium Enterprise (SME)

บทนำ

การดำเนินงานของธุรกิจ SME ภาคบริการที่มีประสิทธิภาพ เป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจของไทย เนื่องจาก SME ภาคบริการเป็นภาคที่สร้างผลกำไรจากการดำเนินงานสูงที่สุด มีสัดส่วน GDP ต่อ GDP ประเทศที่ร้อยละ 44.5 และเป็น SME ที่มีจำนวนการจ้างงานสูงที่สุด เมื่อเทียบกับ SME ภาคการค้าและภาคการผลิต ประเทศไทยจึงให้ความสำคัญกับการลงทุนพัฒนาปัจจัยสนับสนุน SME อาทิ โครงสร้างพื้นฐาน การศึกษา การฝึกอบรมแรงงาน ประสิทธิภาพของตลาดแรงงาน ขนาดของตลาด การพัฒนาตลาดการเงิน (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2566) ทั้งนี้ สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ได้ศึกษาถึงข้อจำกัดของการพัฒนาธุรกิจ SME และพบว่า ข้อจำกัดประการแรก คือด้านทรัพยากรแวดล้อม ที่เป็นปัจจัยทางโครงสร้างที่สนับสนุนการดำเนินธุรกิจ หรืออาจกล่าวได้ว่า เป็นระบบนิเวศที่ประกอบกันในการผลักดัน และขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ การพัฒนาระบบนิเวศให้แก่ SME จึงเป็นหนึ่งในเป้าหมายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (2566-2570) ที่มีการระบุประเด็นด้านการส่งเสริมระบบนิเวศที่สนับสนุนการค้าการลงทุน และการพัฒนานวัตกรรม จึงถือเป็นความจำเป็น ที่ต้องมีการปฏิรูปภายในระบบนิเวศ เพื่อสนับสนุนความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจและการพัฒนาสังคมของ SME (Jones & Pimdee, 2017) บทวิเคราะห์นี้ สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของระบบนิเวศผู้ประกอบการที่มีต่อการดำเนินธุรกิจของ SME ดังนั้น จึงต้องเร่งพัฒนาปัจจัยแวดล้อมในการดำเนินธุรกิจที่สำคัญ ทั้งเรื่องแหล่งทุน แรงงานที่มีทักษะ การเข้าถึงเทคโนโลยี การเข้าถึงข้อมูล เข้าถึงบริการต่าง ๆ ได้อย่างสะดวก การมีกฎหมาย กฎระเบียบที่ไม่เป็นอุปสรรคต่อการ

ดำเนินธุรกิจ รวมทั้ง การมีโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ ที่เพียงพอกับการพัฒนา” (สำนักส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, 2566)

นอกจากนี้ ประเด็นปัญหาที่สองของ SME ไทย คือ ประเด็นปัญหาด้านการใช้เทคโนโลยี ข้อมูลที่สนับสนุนบทวิเคราะห์นี้ มาจากกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจสังคม (2566) ที่ได้สำรวจความพร้อมด้านดิจิทัลของผู้ประกอบการ SME ไทย และพบว่า ระดับการเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัลของ SME ไทย อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าคะแนนเฉลี่ยที่ 2.26 คะแนน จากคะแนนเต็ม 4 ในจำนวนนี้ เมื่อพิจารณาแยกตามระดับ พบว่า SME ไทยมีระดับการเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัลในระดับต่ำ จำนวนมากที่สุด ร้อยละ 46.49 ในขณะที่ระดับการเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัลสูงมาก มีเพียงร้อยละ 9.91 สะท้อนถึงปัญหาด้านการใช้เทคโนโลยีของผู้ประกอบการ SME ไทย ทั้งที่การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาปรับใช้กับวิสาหกิจ เป็นหนึ่งในประเด็นของการจัดอันดับความน่าเชื่อถือด้านที่ไม่ใช่การเงิน (Non-financial data) ของ SME (สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย 2562) ซึ่ง Nguyen และคณะ (2023) วิเคราะห์ว่า ผู้ประกอบการบางรายทราบว่าการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญต่อการพัฒนาธุรกิจ แต่ผู้ประกอบการจำนวนมาก โดยเฉพาะ SME ยังคงกลัวที่จะเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงนี้ ซึ่งอาจเกิดจากการกลัวนวัตกรรมหรือธุรกิจอาจมีความเข้าใจผิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล ทั้งที่แท้จริงแล้วการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล มีบทบาทสำคัญอย่างมากในการพัฒนาธุรกิจ ในยุคเศรษฐกิจดิจิทัลที่เทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา (Zhonghao and Dongmei, 2023) ดังนั้นแนวทางส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมภายใต้แผนปฏิบัติการส่งเสริม SME ประจำปี 2568 ของไทย จึงกำหนดให้การปรับเปลี่ยนธุรกิจด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Transformation) เป็นหนึ่งในสามประเด็นหลัก

ที่มุ่งเน้นส่งเสริม SME (เอ็ม รีพอร์ท, 2566) เมื่อนำประเด็นสำคัญ ทั้งด้านระบบนิเวศผู้ประกอบการ และด้านการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลมาพิจารณา ร่วมกัน ในมุมมองของการวิจัย พบงานวิจัยที่ศึกษา ในประเด็นดังกล่าว แต่ส่วนใหญ่พบในงานวิจัยต่างประเทศ (Guimaraes et al., 2023; Font and Lara, 2023; Teng et al., 2022; Mahmud, 2020)

นำมาสู่คำถามของการวิจัยที่ว่า ระบบนิเวศผู้ประกอบการ มีความสัมพันธ์ต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ภาคบริการในเขตภาคเหนือของประเทศไทยหรือไม่ และการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล มีอิทธิพลในฐานะตัวแปรกำกับอย่างไรต่อระบบนิเวศผู้ประกอบการ ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมภาคบริการ ในเขตภาคเหนือของประเทศไทย เพื่อให้ได้แบบจำลองเชิงประจักษ์เกี่ยวกับการอธิบายความสัมพันธ์ และอิทธิพลของระบบนิเวศผู้ประกอบการที่มีผล ต่อผลการดำเนินงานของ SME ไทย โดยมีการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลเป็นตัวแปรกำกับ เพื่อนำองค์ความรู้จากการศึกษาไปปรับใช้ในการยกระดับ SME ให้สามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง ในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล ควบคู่กับการใช้ประโยชน์จากระบบนิเวศผู้ประกอบการ ที่เป็นปัจจัยแวดล้อมในการดำเนินธุรกิจ ให้ SME ไทยสามารถเติบโตได้อย่างเต็มศักยภาพ

การทบทวนวรรณกรรม

1. แนวคิดระบบนิเวศผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Ecosystem)

แนวคิดระบบนิเวศผู้ประกอบการเริ่มเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการในช่วงทศวรรษระหว่างปี 1980 และ 1990 ยุคนั้น นักวิชาการมากมายตั้งคำถามเกี่ยวกับคำอธิบายถึงคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการ ที่สนับสนุนโครงสร้างทางสังคมและเศรษฐกิจ

(Berdie and Anderson, 1986) ในช่วงทศวรรษดังกล่าวจึงมีการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมในการทำธุรกิจ โดยมุ่งเน้นการสำรวจอิทธิพลของโครงสร้างทางสังคม วัฒนธรรม การเมือง และเศรษฐกิจในระดับภูมิภาคที่มีต่อกระบวนการเป็นผู้ประกอบการ ในช่วงต่อมา Isenberg (2010) ได้นำเสนอบทความ วิธีเริ่มต้นการปฏิบัติผู้ประกอบการ ดีพิมพ์ในวารสาร Harvard Business Review ซึ่งถือเป็นนักวิชาการยุคแรก ๆ ที่เริ่มต้นขับเคลื่อนการให้ความสำคัญกับระบบนิเวศผู้ประกอบการ อย่างจริงจัง (Spigel & Harrison, 2018) ในหลายประเทศ ผู้ประกอบการมีบทบาทสำคัญในกระบวนการพัฒนาระบบเศรษฐกิจ ความสำเร็จของการเป็นผู้ประกอบการไม่เพียงแต่ขึ้นอยู่กับตัวของผู้ประกอบการเองเท่านั้น แต่ยังขึ้นอยู่กับการทำงานของระบบนิเวศของผู้ประกอบการด้วย (Uctu & Silefane, 2024) ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้ศึกษาระบบนิเวศผู้ประกอบการโดยอิงจากแนวคิดของ Isenberg (2011) ที่อธิบายว่า องค์ประกอบของระบบนิเวศผู้ประกอบการ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) นโยบาย (Policy) หมายถึง นโยบายของภาครัฐ ที่สนับสนุน ส่งเสริมและให้ความช่วยเหลือ SME เช่น กฎระเบียบหรือกฎหมาย นโยบายด้านภาษี นโยบายด้านการกำกับดูแล มาตรการช่วยเหลือปัญหา 2) การเงิน (Financial) อยู่ในรูปแบบของการช่วยเหลือด้านการเงินเพื่อสนับสนุนผู้ประกอบการ ทุนทางการเงินต่าง ๆ เช่น การให้เงินช่วยเหลือหรือเงินอุดหนุน การให้กู้ การร่วมลงทุนจากนักลงทุน การร่วมลงทุนในกิจการเริ่มต้น หรือการให้การช่วยเหลือด้านการเงินอื่น ๆ 3) วัฒนธรรม (Culture) หมายถึง ความเชื่อ มุมมอง และเรื่องราวเกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการภายในประเทศไทย และวัฒนธรรมของผู้ประกอบการไทยในด้านบรรทัดฐานของการเป็นผู้ประกอบการ 4) สิ่งสนับสนุน (Supports) หมายถึง สิ่งสนับสนุนที่ไม่ใช่ของภาครัฐ เช่น จาก

องค์การเอกชนเพื่อสาธารณประโยชน์ สิ่งสนับสนุนเฉพาะด้าน เช่น การให้คำปรึกษาจากองค์การวิชาชีพด้านกฎหมาย ด้านบัญชี คำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญด้านการลงทุน คำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญด้านเทคนิค และสิ่งสนับสนุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ระบบสาธารณูปโภคการสื่อสาร การคมนาคม การขนส่ง โลจิสติกส์ สาธารณูปโภคด้านพลังงาน ศูนย์การบ่มเพาะสำหรับผู้ประกอบการ 5) ทุนมนุษย์ (Human capital) หมายถึง บุคลากรของวิสาหกิจ ขนาดกลางและขนาดย่อม ในมิติจากสถาบันทางการศึกษา เช่น ระบบการศึกษาที่ส่งเสริมต่อการเป็นผู้ประกอบการ หลักสูตรฝึกอบรมเฉพาะด้านแก่ผู้ประกอบการ และในมิติด้านแรงงาน (Labor) เช่น ทักษะของแรงงาน การมีผู้ประกอบการที่ต่อเนื่อง การมีผู้สืบทอดธุรกิจ 6) การตลาด (Markets) หมายถึง กระบวนการทางการตลาดที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ประกอบด้วย มุมมองด้านข้อมูลทางการตลาดของวิสาหกิจ เช่น ข้อมูลจากลูกค้ากลุ่มแรก ข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ ข้อมูลจากกลุ่มลูกค้าอ้างอิง และมุมมองด้านการสร้างเครือข่ายของผู้ประกอบการ ได้แก่ เครือข่ายระหว่างผู้ประกอบการในอุตสาหกรรม หรือเครือข่ายระหว่างพันธมิตรต่าง ๆ ซึ่งระบบนิเวศผู้ประกอบการทั้ง 6 องค์ประกอบนี้ล้วนส่งผลต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจทั้งสิ้น ดังข้อค้นพบในการวิจัยของ Simanjuntak & Sukresna (2022) ที่ศึกษาบทบาทของการร่วมสร้างระบบนิเวศการประกอบการในการเสริมสร้างธุรกิจที่ยั่งยืน และพบว่า ระบบนิเวศผู้ประกอบการ มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานขององค์กร นอกจากนี้ ยังพบความสอดคล้องดังกล่าวในผลการวิจัยของ Ferreira, Fernandes & Veiga (2023) ที่ศึกษาบทบาทของระบบนิเวศการประกอบการในกระบวนการขยายธุรกิจ SME สู่ระดับสากล และพบว่า ระบบนิเวศของผู้ประกอบการส่งผลเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญต่อประสิทธิภาพในระดับนานาชาติ

2. แนวคิดการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล (Digital Transformation)

Gong & Ribiere (2021) เสนอว่าการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล คือกระบวนการเปลี่ยนแปลง ตั้งแต่ขั้นพื้นฐานของการปฏิบัติงาน โดยการใช้นวัตกรรมของเทคโนโลยีดิจิทัลควบคู่กับการใช้ประโยชน์เชิงกลยุทธ์ของทรัพยากรที่มีเป้าหมายเพื่อปรับปรุงองค์กร และกำหนดคุณค่าที่นำเสนอสำหรับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งการดำเนินงานหลักของการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลอยู่ที่การบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ากับภาคธุรกิจแบบดั้งเดิม เพื่อปฏิบัติแนวทางการจัดการองค์การ การบูรณาการนี้ เป็นการปูทางสำหรับนวัตกรรมที่ก้าวล้ำในด้านการผลิต การดำเนินงาน และบริหารจัดการ (Zhang & Yang, 2023)

การเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล เป็นขั้นตอนที่แพร่หลายมากที่สุดในกระบวนการนำองค์กรไปสู่ยุคดิจิทัล เพราะเน้นการเปลี่ยนแปลงทั้งองค์กร (Paul et al., 2024) โดยการวัดการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล ประกอบด้วย 4 ประเด็นหลัก ได้แก่ 1) การรับรู้ของผู้มีส่วนร่วมเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล 2) สถานะประสบการณ์ของลูกค้าเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล 3) สถานะของนวัตกรรมไอทีจากการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล 4) ผลการดำเนินงานที่เป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล (Masoud & Basahel, 2023)

ซึ่งการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล (Digital Transformation) เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้อง และถูกพัฒนาจากแนวคิดทางดิจิทัลหลายประการ และมีความแตกต่างกันระหว่าง การเปลี่ยนเป็นดิจิทัลและการแปลงเป็นดิจิทัล อธิบายได้ว่า การเปลี่ยนเป็นดิจิทัล (Digitization) เป็นเพียงการเปลี่ยนแปลงจากความเป็นอนาล็อกมาเป็นดิจิทัล (Analog to Digital) โดยเน้นไปที่การแปลงหรือเปลี่ยนข้อมูลจากอนาล็อกให้เป็นไฟล์ข้อมูลใน

รูปแบบดิจิทัลเท่านั้น ส่วนการแปลงเป็นดิจิทัล (Digitalization) จะมุ่งเน้นการใช้ประโยชน์และโอกาสจากดิจิทัล เพื่อปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงานหรือกระบวนการทำงาน (Digital to Process) ของบางภาคส่วนในองค์กร โดยไม่ได้เน้นไปถึงการนำมาปรับใช้ในระดับกลยุทธ์ แต่การเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล (Digital Transformation) จะเป็นการเปลี่ยนแปลงโดยเน้นการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อเปลี่ยนแปลงในระดับองค์กร โครงสร้าง หรือกลยุทธ์ ธุรกิจทั่วทั้งองค์กร (Digital to Organization) (Unruh & Kiron, 2017)

3. แนวคิดเกี่ยวกับผลการดำเนินงานขององค์กร (Performance)

ผลการดำเนินงานของผู้ประกอบการเป็นหนึ่งในโครงสร้างที่สำคัญที่สุดในการศึกษาการเป็นผู้ประกอบการ (Davari & Najmabadi, 2018) ธุรกิจที่วัดผลการดำเนินงานโดยรวม ทั้งผลการดำเนินงานทางการเงินและไม่ใช่ทางการเงิน จะมีโอกาสสูงที่จะอยู่รอดและได้รับผลการดำเนินงานที่เหนือกว่า Taouab & Issor (2019) เสนอวิธีการวัดประสิทธิภาพของ SMEs ว่าประกอบด้วยทุนการดำเนินงาน ผลกำไร ยอดขาย ส่วนแบ่งการตลาด และความภักดีของผู้บริโภค (Simanjuntak & Sukresna, 2022)

ทั้งนี้ จากการทบทวนวรรณกรรมที่แสดงความสอดคล้องเชื่อมโยงระหว่างกันของตัวแปรในการศึกษาทั้งสามตัวแปรข้างต้น คือระบบนิเวศผู้ประกอบการ ผลการดำเนินงาน และการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล พบผลการศึกษาลักษณะดังกล่าวในงานของ Ferreira, Fernandes & Veiga (2023) ได้ศึกษาบทบาทของระบบนิเวศการประกอบการในกระบวนการขยายธุรกิจ SME สู่ระดับสากล โดยอภิปรายว่า “นอกเหนือจากผลเชิงบวกของระบบนิเวศผู้ประกอบการที่มีต่อประสิทธิภาพระหว่างประเทศของ SME แล้ว ผลการวิเคราะห์หรืออิทธิพลการกำกับของการเปลี่ยนแปลง

ทางดิจิทัล เป็นอีกตัวแปรหนึ่งที่ควรนำมาพิจารณาในการวิเคราะห์ระบบนิเวศผู้ประกอบการ เนื่องจากผลการศึกษาสามารถยืนยันได้ว่าการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล มีบทบาทสำคัญในการควบคุมความสัมพันธ์ระหว่างระบบนิเวศผู้ประกอบการและประสิทธิภาพระหว่างประเทศของ SME ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล จึงเป็นตัวแปรที่สามารถช่วยให้ระบบนิเวศผู้ประกอบการบรรลุประสิทธิภาพที่ประสบความสำเร็จได้”

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของระบบนิเวศผู้ประกอบการที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมภาคบริการในเขตภาคเหนือของประเทศไทย

2) เพื่อทดสอบอิทธิพลของการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลในฐานะตัวแปรกำกับระหว่างระบบนิเวศผู้ประกอบการและผลการดำเนินงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมภาคบริการในเขตภาคเหนือของประเทศไทย

สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1: นโยบายส่งผลต่อผลการดำเนินงานขององค์กร

สมมติฐานที่ 2: การเงินส่งผลต่อผลการดำเนินงานขององค์กร

สมมติฐานที่ 3: วัฒนธรรมส่งผลต่อผลการดำเนินงานขององค์กร

สมมติฐานที่ 4: สิ่งสนับสนุนส่งผลต่อผลการดำเนินงานขององค์กร

สมมติฐานที่ 5: ทุนมนุษย์ส่งผลต่อผลการดำเนินงานขององค์กร

สมมติฐานที่ 6: การตลาดส่งผลต่อผลการดำเนินงานขององค์กร

สมมติฐานที่ 7: การเปลี่ยนแปลงทาง

ดิจิทัลเป็นตัวแปรกำกับระหว่างนโยบายกับผลการดำเนินงานขององค์กร

สมมติฐานที่ 8: การเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลเป็นตัวแปรกำกับระหว่างการเงินกับผลการดำเนินงานขององค์กร

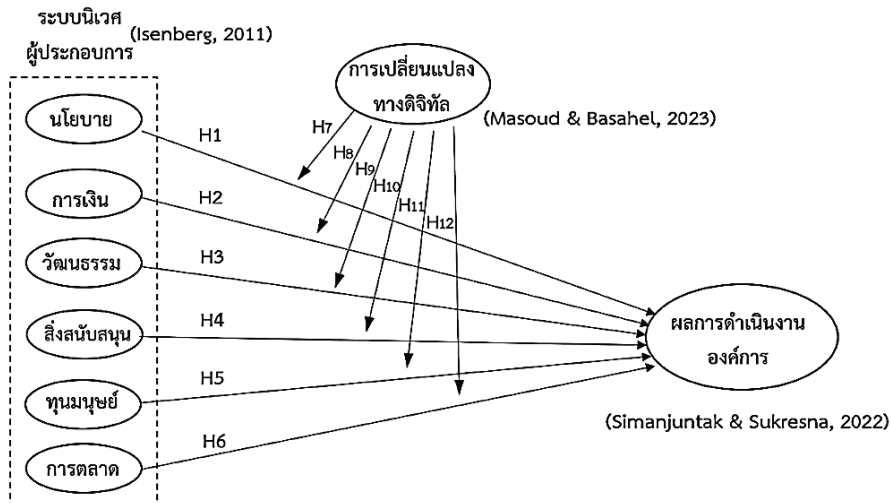
สมมติฐานที่ 9: การเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลเป็นตัวแปรกำกับระหว่างวัฒนธรรมกับผลการดำเนินงานขององค์กร

สมมติฐานที่ 10: การเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลเป็นตัวแปรกำกับระหว่างสิ่งสนับสนุนกับผลการดำเนินงานขององค์กร

สมมติฐานที่ 11: การเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลเป็นตัวแปรกำกับระหว่างทุนมนุษย์กับผลการดำเนินงานขององค์กร

สมมติฐานที่ 12: การเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลเป็นตัวแปรกำกับระหว่างการตลาดกับผลการดำเนินงานขององค์กร

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัยและสมมติฐานการวิจัยตามกรอบแนวคิด

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ คือผู้ประกอบการ SME ภาคบริการประเภทโรงแรม รีสอร์ท ในพื้นที่ 17 จังหวัดภาคเหนือ ของประเทศไทย ซึ่งเป็นวิสาหกิจที่อยู่ในฐานข้อมูลของส่วนการอนุญาตโรงแรมและกฎหมายสถานบริการ กรมการปกครอง จำนวน 1,665 ราย (กรมการปกครอง, 2565) โดยเป็นเจ้าของกิจการ ผู้บริหาร ผู้จัดการ หรือตัวแทนธุรกิจ ที่เกี่ยวข้องและทำงาน

ในกระบวนการของธุรกิจ วิธีการสุ่มตัวอย่าง ใช้แบบอาศัยความน่าจะเป็น (Probability Sampling) โดยใช้แผนการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) ขั้นที่ 1 แบ่งจำนวนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมภาคบริการประเภทโรงแรม รีสอร์ท ในเขตภาคเหนือ 17 จังหวัด เรียงตามจังหวัดที่มีจำนวนสถานประกอบการมากที่สุด ไปถึงน้อยที่สุด ขั้นที่ 2 ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Sampling) กำหนดขนาดตัวอย่างของชั้นที่ต้องการเลือกให้

เป็นส่วนสำคัญกับขนาดของประชากรย่อยแต่ละชั้น อย่างเป็นสัดส่วน คือชั้นภูมิใดมีจำนวนหน่วยมาก จะได้รับการเลือกเป็นตัวอย่างมากกว่าชั้นภูมิที่มีจำนวนหน่วยน้อย (พินิตสุภา ธรรมประมวล, 2563) **ขั้นที่ 3** ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยการจับสลาก แบบไม่มีการใส่คืน เริ่มต้นจาก ใส่ฉลากรายชื่อสถานประกอบการที่ขึ้นทะเบียนในฐานข้อมูลของกรมการปกครอง ส่วนการอนุญาตโรงแรมและกฎหมายสถานบริการ (2565) แยกตามจังหวัด แล้วจับฉลากรายชื่อขึ้นมาจนครบ ตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างของแต่ละจังหวัด ที่ได้คำนวณในขั้นตอนที่ 2

ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ คำนวณกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้จำนวน 530 ตัวอย่าง สอดคล้องตามที่ อิศริฐัฐ์ รินไชย (2564) เสนอว่า ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์โมเดล สมการโครงสร้างไม่ควรต่ำกว่า 100 ตัวอย่าง และการวิจัยครั้งนี้มีการกำหนดอัตราการตอบกลับแบบสอบถาม (Response Rate) ในการรวบรวมข้อมูล ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ซึ่งถือว่าอยู่ในเกณฑ์ดีมาก (Berdie & other, 1986)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลการวิจัย ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือใน 2 ระยะ คือ การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือก่อนการเก็บข้อมูลจริง โดยการวัดค่า IOC เพื่อวัดความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (validity) วัดความเชื่อถือได้ (reliability) และตรวจสอบความถูกต้องของภาษาจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน คือ รองศาสตราจารย์ ดร.จิรัฐ ชวนชม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วาสนา จรูญศรีโชติกำจร และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำพล ชะโยมชัย ซึ่งผลการวิเคราะห์ IOC ผ่านตามเกณฑ์ทุกข้อคำถาม จากนั้น ทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการนำไป Try out

เพื่อทดลองสุ่มกลุ่มตัวอย่างที่ใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 ชุด โดยพิจารณาสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) (Cronbach, L. J., 1951) กำหนดเกณฑ์ค่าแอลฟา (α) 0.5 ขึ้นไป (Hair et al., 2012; Hulland, 1999; Wong, K. K. K., 2013; Awang, 2015; Awang et al., 2015) และหากสูงกว่า 0.707 ถือว่าระดับสูง (Hair et al., 2012; Hulland, 1999) โดยพิจารณาเกณฑ์จากควมมีนัยสำคัญหาก loading มีนัยสำคัญ แต่มีค่าใกล้เคียง 0.707 ก็ยอมรับได้ (Lauro and Vinzi, 2004; Henseler et al., 2009; บุญจาวรณ วิงวอน และ มนตรี พิริยะกุล, 2553) และยังพิจารณาด้วยค่า Factor Loading ด้วย ผลการทดสอบ พบว่า มาตรวัดทุกด้านของการวิจัยมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามเกณฑ์การยอมรับจึงนำเข้าสู่การเก็บข้อมูลจริงกับกลุ่มตัวอย่างการวิจัย

และภายหลังการเก็บข้อมูลจริงเสร็จสิ้นแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมืออีกครั้ง เพื่อวัดความเที่ยงตรงเชิงเหมือนและความเที่ยงตรงเชิงจำแนก และพบว่า ตัวชี้วัดทุกตัวในการวิจัยครั้งนี้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ตามเกณฑ์การยอมรับ โดยมีค่าอยู่ระหว่าง 0.660-0.876 ความตรงเชิงเนื้อหา (Cronbach alpha) เกิน 0.707 โดยมีค่าระหว่าง 0.769-0.900 ความแปรปรวนเฉลี่ย (AVE) เกิน 0.5 โดยมีค่าระหว่าง 0.527-0.669 แต่ละบล็อกมีค่า Dijkstra-henseler rho (ρ_a) สูงกว่าเกณฑ์ 0.7 โดยมีค่าระหว่าง 0.776-0.901 และ Jöreskog's rho (ρ_c) ทุกตัวแปรสูงกว่าเกณฑ์ 0.7 โดยมีค่าระหว่าง 0.847-0.923 แสดงให้เห็นว่า ตัวชี้วัดในแต่ละบล็อก สามารถชี้วัดตัวแปรแฝงได้ดี และมีคุณภาพสูง เหมาะสมในการนำเข้าสู่การวิเคราะห์สมการโครงสร้าง แสดงผลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์องค์ประกอบของระบบนิเวศของผู้ประกอบการและผลการดำเนินงานขององค์กร

ตัวชี้วัด (Manifest)	Factor loading	Cronbach alpha	AVE	Dijkstra-henseler rho (ρ_a)	Jöreskog's rho (ρ_c)
องค์ประกอบอันดับ 1					
นโยบาย (Policy: POL)		0.900	0.669	0.901	0.923
POL1	0.874				
POL2	0.819				
POL3	0.865				
POL4	0.838				
POL5	0.680				
POL6	0.816				
การเงิน (Financial: FIN)		0.772	0.527	0.776	0.847
FIN1	0.707				
FIN2	0.646				
FIN3	0.766				
FIN4	0.668				
FIN5	0.826				
วัฒนธรรม (Culture: CUL)		0.786	0.610	0.806	0.862
CUL1	0.876				
CUL2	0.714				
CUL3	0.722				
CUL4	0.801				
สิ่งสนับสนุน (Support: SUP)		0.769	0.585	0.777	0.849
SUP1	0.712				
SUP2	0.725				
SUP3	0.797				
SUP4	0.821				
ทุนมนุษย์ (Human capital: HUC)		0.848	0.624	0.863	0.892
HUC1	0.809				
HUC2	0.796				
HUC3	0.854				
HUC4	0.828				
HUC5	0.648				

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์องค์ประกอบของระบบนิเวศของผู้ประกอบการและผลการดำเนินงานขององค์กร (ต่อ)

ตัวชี้วัด (Manifest)	Factor loading	Cronbach alpha	AVE	Dijkstra-henseler rho (ρ_a)	Jöreskog's rho (ρ_c)
การตลาด (Market: MAR)		0.798	0.556	0.803	0.861
MAR1	0.686				
MAR2	0.837				
MAR3	0.796				
MAR4	0.714				
MAR5	0.682				
องค์ประกอบอันดับ 2					
ผลการดำเนินงานขององค์กร (Performance: PER)		0.810	0.571	0.823	0.869
PER1	0.755				
PER2	0.858				
PER3	0.684				
PER4	0.805				
PER5	0.660				

จากนั้น ดำเนินการตรวจสอบความเที่ยงเชิงจำแนก (Discriminant validity) เพื่อวัดความเที่ยงตรงของมาตรวัดแต่ละ Construct ว่าสามารถแยกวัดได้เฉพาะเรื่อง ไม่ปนเปื้อนกับมาตรวัดของ Construct อื่น วิธีพิจารณา คือ ให้พิจารณาจากค่า โดยพิจารณาที่ละคอลัมน์ มาตรวัดของ Construct ที่มีค่า สูงกว่า Construct อื่น ในคอลัมน์เดียวกัน แสดงว่ามาตรวัดของ Construct นั้นมีความเที่ยงตรงเชิงจำแนก ทั้งนี้ ต้องมากกว่า 0.50 (บุญทวรรณ วิงวอน และมนตรี พิริยะกุล, 2553) ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้ ได้มีการตรวจสอบความเที่ยงเชิงจำแนก และพบว่า ทุกตัวแปร มีค่าที่สูงกว่า

ตัวแปรอื่นในคอลัมน์เดียวกัน และสูงกว่าเกณฑ์ 0.5 โดยค่าความเที่ยงตรงเชิงจำแนกของตัวแปร CUL คือ 0.805 ค่าความเที่ยงตรงเชิงจำแนกของตัวแปร FIN คือ 0.830 ค่าความเที่ยงตรงเชิงจำแนกของตัวแปร HUC คือ 0.765 ค่าความเที่ยงตรงเชิงจำแนกของตัวแปร MAR คือ 0.766 ค่าความเที่ยงตรงเชิงจำแนกของตัวแปร PER คือ 0.798 ค่าความเที่ยงตรงเชิงจำแนกของตัวแปร POL คือ 0.813 และ ค่าความเที่ยงตรงเชิงจำแนกของตัวแปร SUP คือ 0.849 สามารถแสดงข้อมูลได้ในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การตรวจสอบความเที่ยงเชิงจำแนก (Discriminant validity)

Construct	AVE	Discriminant validity-Fornell-Larcker criterion						
		CUL	FIN	HUC	MAR	PER	POL	SUP
CUL	0.610	0.805						
FIN	0.527	0.565	0.830					
HUC	0.624	0.395	0.433	0.765				
MAR	0.556	0.527	0.633	0.654	0.766			
PER	0.571	0.460	0.579	0.297	0.500	0.798		
POL	0.669	0.612	0.759	0.422	0.572	0.487	0.813	
SUP	0.585	0.640	0.741	0.649	0.637	0.509	0.743	0.849

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้เครื่องมือ คือแบบสอบถาม เพื่อเก็บข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) โดยใช้วิธีการแจกแบบสอบถามด้วยตนเอง (Self-Administer Questionnaire) กำหนดให้ผู้แจกแบบสอบถาม คือผู้วิจัยหรือผู้แทน การรวบรวมข้อมูล ใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลแบบให้ผู้ตอบเป็นผู้กรอกเอง กำหนดระยะเวลาในการเก็บข้อมูล ระหว่างเดือน ตุลาคม พ.ศ. 2567 ถึงเดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2568 ผลการเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่า อัตราการตอบแบบสอบถาม มีจำนวน 452 ชุด จาก 530 ชุด คิดเป็นร้อยละ 85.28 ซึ่งถือว่าอยู่ในเกณฑ์อัตราการตอบกลับ (Response Rate) ตามที่กำหนด คือ ต้องเกินร้อยละ 80

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural equations models: SEM) อธิบายในลักษณะของการวิเคราะห์สมการโครงสร้างแบบกำลังสองน้อยที่สุดบางส่วน (Partial Least Squares Method: PLS-SEM) ในสมการโครงสร้างที่ประกอบด้วย สมการการวัด (Outer model) แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงกับตัวแปรสังเกตได้ และสมการโครงสร้าง (Inner model) ด้วยวิธีวิเคราะห์สมการโครงสร้าง

แบบกำลังสองน้อยที่สุดบางส่วน ซึ่งตัวแปรแฝงมีความสัมพันธ์เชิงเส้นกับตัวแปรสังเกตได้ (มนตรีพิริยะกุล, 2567) โดยใช้โปรแกรม Smart PLS4 ในการวิเคราะห์

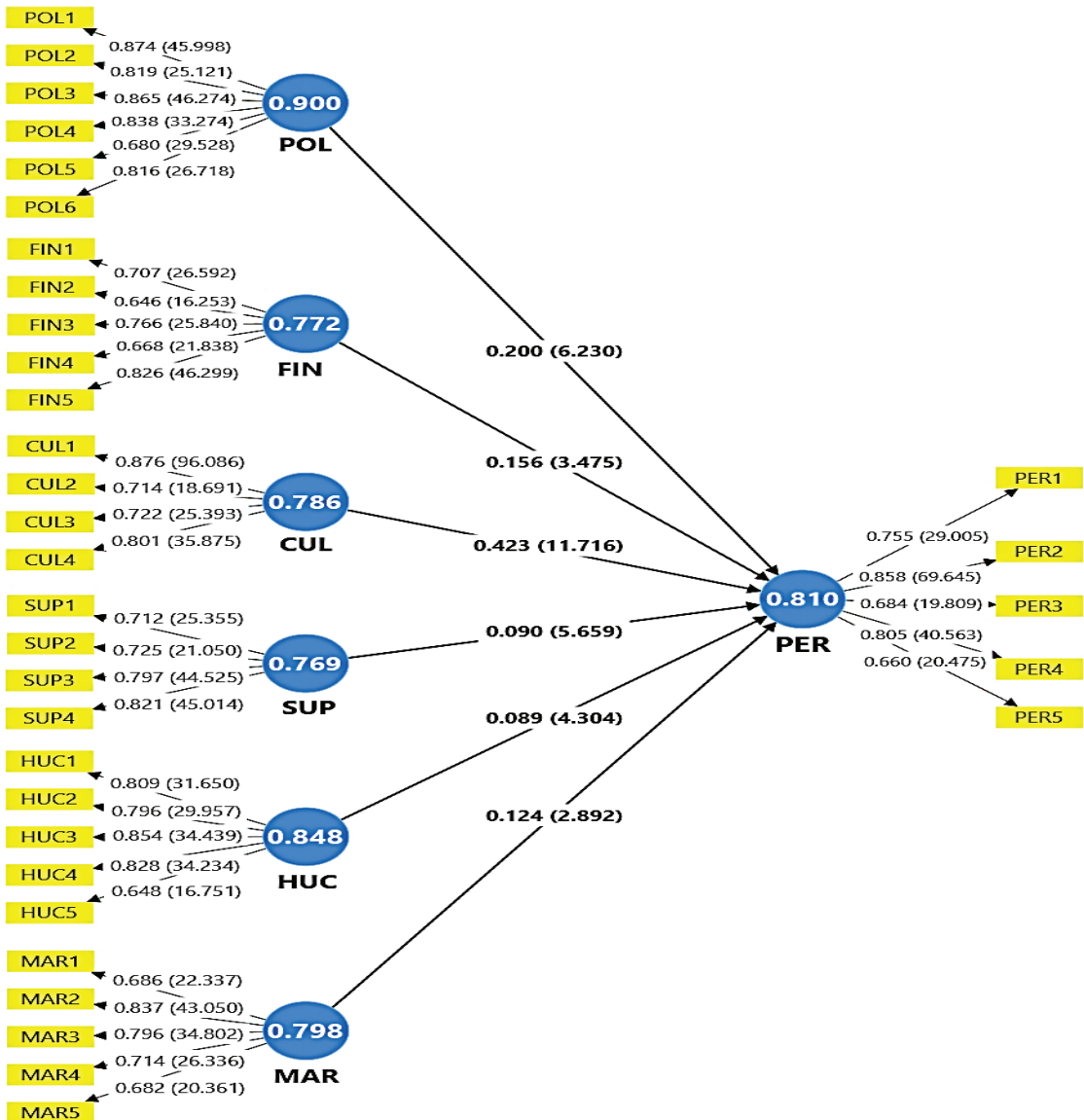
ผลการวิจัย

1. การศึกษาอิทธิพลทางตรง

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย ที่เป็นการสัมพันธ์ระหว่างระบบนิเวศผู้ประกอบการ ซึ่งได้แก่ นโยบาย (Policy: POL) การเงิน (Financial: FIN) วัฒนธรรม (Culture: CUL) สิ่งสนับสนุน (Support: SUP) ทุนมนุษย์ (Human capital: HUC) และการตลาด (Market: MAR) กับผลการดำเนินงานขององค์กร (Performance: PER) ซึ่งเป็นอิทธิพลทางตรง (Direct Effect: DE) พบว่า ระบบนิเวศผู้ประกอบการ ที่มีค่าอิทธิพลทางตรง ต่อผลการดำเนินงานขององค์กรสูงที่สุด คือ ระบบนิเวศผู้ประกอบการด้านวัฒนธรรม ($\beta=0.423$) รองลงมา คือ ระบบนิเวศผู้ประกอบการด้านนโยบาย ($\beta=0.200$) ต่อมา คือ ระบบนิเวศผู้ประกอบการด้านการเงิน ($\beta=0.156$) ตามมาด้วย ระบบนิเวศผู้ประกอบการด้านการตลาด ($\beta=0.124$) ระบบนิเวศผู้ประกอบการด้านสิ่งสนับสนุน ($\beta=0.090$) และระบบนิเวศผู้ประกอบการ

การดำเนินงานมนุษย์ ($\beta=0.089$) ตามลำดับ แสดง
รูปแบบการวิเคราะห์สมการโครงสร้างของอิทธิพล

ทางตรงระหว่างระบบนิเวศผู้ประกอบการและ
ผลการดำเนินงานขององค์กร ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 สมการโครงสร้างความสัมพันธ์ของระบบนิเวศผู้ประกอบการ ที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงาน
ในรูปแบบ Inner Model

ที่มา: ภาพบันทึกหน้าจอการประมวลผลทางสถิติจากโปรแกรม SmartPLS4

สามารถสรุปสมมติฐานการวิจัย H1-H6 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การทดสอบสมมติฐานของระบบนิเวศผู้ประกอบการต่อผลการดำเนินงานขององค์กร

สมมติฐานการวิจัย Hypothesis of Research		Coefficient	t-test	P Value	f ²	R ²	ผลลัพธ์
H1	POL→PER	0.200	6.230	0.000***	0.134	0.941	สนับสนุน
H2	FIN →PER	0.156	3.475	0.001***	0.053		สนับสนุน
H3	CUL→PER	0.423	11.716	0.000***	0.439		สนับสนุน
H4	SUP→PER	0.090	5.659	0.000***	0.084		สนับสนุน
H5	HUC→PER	0.089	4.304	0.000***	0.059		สนับสนุน
H6	MAR→PER	0.124	2.892	0.004**	0.034		สนับสนุน

หมายเหตุ: *p-value (t) , **p-value (t) , ***p-value (t)

จากข้อมูลในตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่า ผลการทดสอบสมมติฐานของตัวแปรระบบนิเวศผู้ประกอบการ กับผลการดำเนินงานขององค์กร ตั้งแต่ H1-H6 มีผลการทดสอบที่สนับสนุนสมมติฐานในทุกตัวแปร โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (R^2) คือ 0.941 แสดงถึงความสัมพันธ์ว่าระบบนิเวศผู้ประกอบการทุกด้าน มีอิทธิพลที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของ SME ภาคบริการ ในเขตภาคเหนือของประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2. การศึกษาอิทธิพลของตัวแปรกำกับ (Moderation)

ภายหลังจากการทดสอบอิทธิพลทางตรง เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย H1-H6 แล้ว ต่อมา ผู้วิจัยได้ศึกษาอิทธิพลของการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล (DT) ในฐานะตัวแปรกำกับ ระหว่างระบบนิเวศผู้ประกอบการ ทั้ง 6 ตัวแปร (ประกอบด้วย POL FIN CUL SUP HUC MAR) กับผลการดำเนินงานขององค์กร (PER) ของผู้ประกอบการ SME ภาคบริการ ในเขตภาคเหนือของประเทศไทย ซึ่งสมมติฐานส่วนที่สองนี้ เป็นการศึกษอิทธิพลของตัวแปรกำกับที่มี 6 สมมติฐาน ตั้งแต่ H7-H12 ได้แก่

สมมติฐานที่ 7: การเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลเป็นตัวแปรกำกับระหว่างนโยบาย กับผลการดำเนินงานขององค์กร ($DT \times POL \rightarrow PER$)

สมมติฐานที่ 8: การเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลเป็นตัวแปรกำกับระหว่างการเงิน กับผลการดำเนินงานขององค์กร ($DT \times FIN \rightarrow PER$)

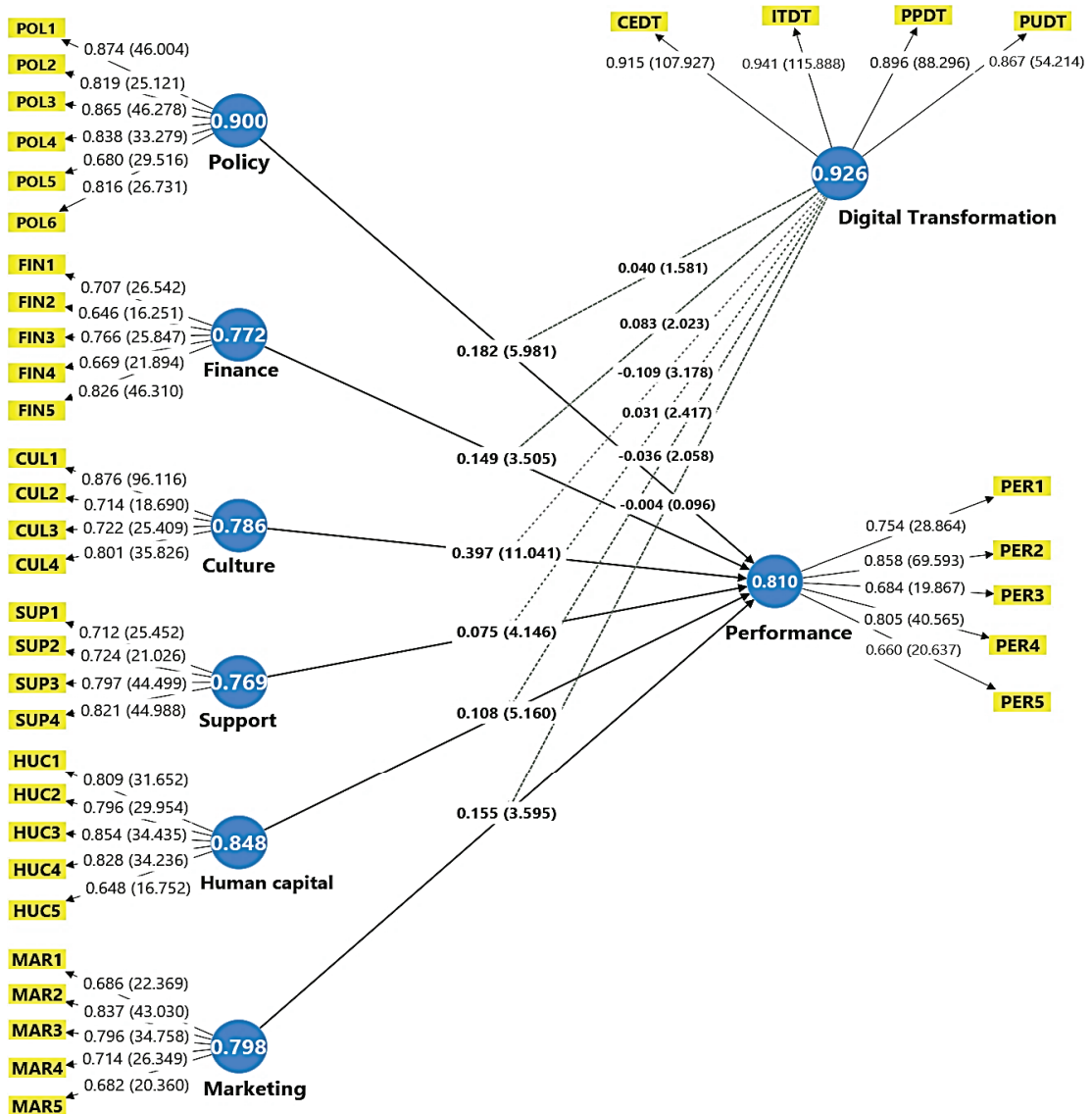
สมมติฐานที่ 9: การเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลเป็นตัวแปรกำกับระหว่างวัฒนธรรม กับผลการดำเนินงานขององค์กร ($DT \times CUL \rightarrow PER$)

สมมติฐานที่ 10: การเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลเป็นตัวแปรกำกับระหว่างสิ่งสนับสนุน กับผลการดำเนินงานขององค์กร ($DT \times SUP \rightarrow PER$)

สมมติฐานที่ 11: การเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลเป็นตัวแปรกำกับระหว่างทุนมนุษย์กับผลการดำเนินงานขององค์กร ($DT \times HUC \rightarrow PER$)

สมมติฐานที่ 12: การเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลเป็นตัวแปรกำกับระหว่างการตลาดกับผลการดำเนินงานขององค์กร ($DT \times MAR \rightarrow PER$)

แสดงผลการวิเคราะห์สมการโครงสร้างเพื่อทดสอบสมมติฐาน H7-H12 จากการวิเคราะห์อิทธิพลการเป็นตัวแปรกำกับของ DT ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 สมการโครงสร้างอิทธิพลการเป็นตัวแปรกำกับของการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล
ในรูปแบบ Inner Model

ที่มา: ภาพบันทึกหน้าจอการประมวลผลทางสถิติจากโปรแกรม SmartPLS4

โมเดลจากภาพที่ 2 เมื่อนำการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล (Digital Transformation: DT) เข้ามาเป็นตัวแปรกำกับในสมการโครงสร้างระหว่างระบบนิเวศผู้ประกอบการแต่ละตัวแปรและผลการดำเนินงาน พบว่า การเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลมีอิทธิพลในฐานะเป็นตัวแปรกำกับทั้งสิ้น 4 เส้นทาง ได้แก่ 1) การเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลเป็นตัวแปรกำกับระหว่างการเงิน (FIN) กับผลการดำเนินงานขององค์กร (H8) 2) การเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลเป็นตัวแปรกำกับระหว่างวัฒนธรรม (CUL) กับผลการดำเนินงานขององค์กร (H9) 3) การเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลเป็นตัวแปรกำกับระหว่างสิ่งสนับสนุน (SUP) กับผลการดำเนินงานขององค์กร (H10) 4) การเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลเป็นตัวแปรกำกับระหว่าง

ทุนมนุษย์ (HUC) กับผลการดำเนินงานขององค์กร (H11)

นอกจากนี้ผลการวิจัยพบการปฏิเสธสมมติฐานของการเป็นตัวแปรกำกับ ใน 2 เส้นทางคือ ปฏิเสธสมมติฐานที่ว่า การเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล (DT) เป็นตัวแปรกำกับระหว่างนโยบาย (POL) กับผลการดำเนินงานขององค์กร (H7) และปฏิเสธสมมติฐานที่ว่า การเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล (DT) เป็นตัวแปรกำกับระหว่างการตลาด (MAR) กับผลการดำเนินงานขององค์กร (H12) แสดงข้อมูลผลการทดสอบสมมติฐานการเป็นตัวแปรกำกับของการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลระหว่าง ระบบนิเวศผู้ประกอบการและผลการดำเนินงานขององค์กร ได้ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการทดสอบสมมติฐานการเป็นตัวแปรกำกับของการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล

สมมติฐานการวิจัย Hypothesis of Research		Coefficient	t-test	P Value	f ²	R ²	ผลลัพธ์
H7	DT×POL→PER	0.040	1.581	0.114	0.006	0.945	ไม่สนับสนุน
H8	DT×FIN→PER	0.083	2.023	0.043*	0.020		สนับสนุน
H9	DT×CUL→PER	-0.109	3.178	0.001***	0.026		สนับสนุน
H10	DT×SUP→PER	0.031	2.417	0.016**	0.011		สนับสนุน
H11	DT×HUC→PER	-0.036	2.058	0.040*	0.009		สนับสนุน
H12	DT×MAR→PER	-0.004	0.096	0.924	0.000		ไม่สนับสนุน

หมายเหตุ: *p-value (t) , **p-value (t) , ***p-value (t)

จากตารางที่ 4 นำเสนอผลการทดสอบสมมติฐาน H7-H12 ได้ดังนี้

สมมติฐาน H7 เมื่อกำกับเส้นทาง POL→PER ด้วย DT พบว่า อิทธิพลการกำกับมีค่า $\beta=0.040$ ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ วิเคราะห์ค่า $t=1.581$, $p=0.114$ แสดงว่าในภาพรวมแล้ว DT ไม่ได้เข้ามาเปลี่ยนแปลงอิทธิพลของ POL ที่มีต่อ PER

สมมติฐาน H8 เมื่อกำกับเส้นทาง FIN→PER ด้วย DT พบว่า อิทธิพลการกำกับมีค่า $\beta=0.083$ มีนัยสำคัญทางสถิติ วิเคราะห์ค่า $t=2.023$, $p=0.043$ แสดงว่าในภาพรวมแล้ว DT เข้ามาเปลี่ยนแปลงอิทธิพลของ FIN ที่มีต่อ PER

สมมติฐาน H9 เมื่อกำกับเส้นทาง CUL→PER ด้วย DT พบว่า อิทธิพลการกำกับมีค่า $\beta=-0.109$ มีนัยสำคัญทางสถิติ วิเคราะห์ค่า

$t=3.178$, $p=0.0001$ แสดงว่าในภาพรวมแล้ว DT เข้ามาเปลี่ยนแปลงอิทธิพลของ CUL ที่มีต่อ PER สมมติฐาน H10 เมื่อกำกับเส้นทาง $SUP \rightarrow PER$ ด้วย DT พบว่า อิทธิพลการกำกับ มีค่า $\beta = 0.031$ มีนัยสำคัญทางสถิติ วิเคราะห์ค่า $t=2.417$, $p=0.016$ แสดงว่าในภาพรวมแล้ว DT เข้ามาเปลี่ยนแปลงอิทธิพลของ SUP ที่มีต่อ PER สมมติฐาน H11 เมื่อกำกับเส้นทาง $HUC \rightarrow PER$ ด้วย DT พบว่า อิทธิพลการกำกับ มีค่า $\beta = -0.036$ มีนัยสำคัญทางสถิติ วิเคราะห์ค่า $t=2.058$, $p=0.040$ แสดงว่าในภาพรวมแล้ว DT เข้ามาเปลี่ยนแปลงอิทธิพลของ HUC ที่มีต่อ PER สมมติฐาน H12 เมื่อกำกับเส้นทาง $MAR \rightarrow PER$ ด้วย DT พบว่า อิทธิพลการกำกับ มีค่า $\beta = -0.004$ ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ วิเคราะห์ค่า $t=0.096$, $p=0.924$ แสดงว่าในภาพรวมแล้ว DT ไม่ได้เข้ามาเปลี่ยนแปลงอิทธิพลของ MAR ที่มีต่อ PER

ทั้งนี้ เมื่อนำ DT มาวิเคราะห์เพิ่มเข้าไปในสมการโครงสร้าง (โมเดลที่ 2) พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย (R^2) เพิ่มขึ้นจากเดิม โดยการทดสอบอิทธิพลทางตรง (โมเดลที่ 1) พบค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย 0.941 ภายหลัง เพิ่มขึ้นเป็น 0.945 แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยสาเหตุ ซึ่งในที่นี้คือระบบนิเวศผู้ประกอบการ มีอิทธิพลร่วมต่อปัจจัยผลลัพธ์ คือ ผลการดำเนินงานขององค์กร ในระดับสูงขึ้น

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

1) ระบบนิเวศผู้ประกอบการด้านนโยบาย มีความสัมพันธ์ที่มีอิทธิพลทางตรงต่อผลการดำเนินงานขององค์กร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ด้านการเงินมีความสัมพันธ์ที่มีอิทธิพลทางตรงต่อผลการดำเนินงานขององค์กร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ด้าน

วัฒนธรรมมีความสัมพันธ์ที่มีอิทธิพลทางตรงต่อผลการดำเนินงานขององค์กร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ด้านสิ่งสนับสนุนมีความสัมพันธ์ที่มีอิทธิพลทางตรงต่อผลการดำเนินงานขององค์กร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ด้านทุนมนุษย์มีความสัมพันธ์ที่มีอิทธิพลทางตรงต่อผลการดำเนินงานขององค์กร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และด้านการตลาด มีความสัมพันธ์ที่มีอิทธิพลทางตรงต่อผลการดำเนินงานขององค์กร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

2) การเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล (DT) มีอิทธิพลเป็นตัวแปรกำกับระหว่างเส้นทาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ใน 4 เส้นทาง ได้แก่ กำกับระหว่างระบบนิเวศผู้ประกอบการด้านการเงิน (FIN) กับผลการดำเนินงานขององค์กร (PER) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.043 กำกับระหว่างระบบนิเวศผู้ประกอบการด้านวัฒนธรรม (CUL) กับผลการดำเนินงานขององค์กร (PER) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 กำกับระหว่างระบบนิเวศผู้ประกอบการด้านสิ่งสนับสนุน (SUP) กับผลการดำเนินงานขององค์กร (PER) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.016 กำกับระหว่างระบบนิเวศผู้ประกอบการด้านทุนมนุษย์ (HUC) กับผลการดำเนินงานขององค์กร (PER) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.040 และการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลไม่ได้มีอิทธิพล ในการเป็นตัวแปรกำกับจำนวน 2 เส้นทาง คือ ไม่มีอิทธิพลเป็นตัวแปรกำกับระหว่างนโยบาย (POL) และผลการดำเนินงานขององค์กร (PER) และไม่มีอิทธิพลเป็นตัวแปรกำกับระหว่างการตลาด (MAR) และผลการดำเนินงานขององค์กร (PER)

การอภิปรายผลการวิจัย

การศึกษานี้มีส่วนช่วยให้เข้าใจถึงความสัมพันธ์ของระบบนิเวศผู้ประกอบการที่ส่งผลหรือมีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของ SME ภาค

บริการในเขตภาคเหนือของประเทศไทย ผลการวิจัยที่เป็นข้อค้นพบในการวิจัยครั้งนี้ ที่พบว่า เมื่อพิจารณาทั้ง 6 ตัวแปรแฝงของการวิจัย ซึ่งประกอบด้วยนโยบาย การเงิน วัฒนธรรม สิ่งสนับสนุน ทุนมนุษย์ และการตลาด ทุกตัวแปรในฐานะของระบบนิเวศผู้ประกอบการ (EE) ที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานขององค์กร ซึ่งผลการศึกษาเช่นนี้ พบความสอดคล้องของผลการวิจัยของ Simanjuntak & Sukresna (2022) ที่พบว่า ระบบนิเวศผู้ประกอบการ มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานขององค์กร และยังมีความสอดคล้องกับ Sepulveda et al., (2022) ที่แบ่งระบบของระบบนิเวศผู้ประกอบการออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับจุลภาค คือ การเงิน การตลาด และการบริหารจัดการ ระดับมัชฌิมภาค คือ การสนับสนุนระดับภูมิภาคและนโยบายสาธารณะ และระดับมหภาค คือ วัฒนธรรม ซึ่งทั้งสามระดับ ล้วนส่งผลในภาพรวมต่อผลการดำเนินงาน นอกจากนี้ยังพบความสอดคล้องในบางประเด็น กับการวิจัยของ Ferreira, Fernandes & Veiga (2023) ที่พบว่า ระบบนิเวศของผู้ประกอบการในระดับในระดับกลาง (Meso) และระบบนิเวศผู้ประกอบการในระดับมหภาค (Macro) ส่งผลเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญต่อประสิทธิภาพ และผลการศึกษาในส่วนที่พบว่า การเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล (DT) มีอิทธิพลเป็นตัวแปรกำกับระหว่างเส้นทางของระบบนิเวศผู้ประกอบการ ด้านการเงิน ด้านสิ่งสนับสนุน และด้านทุนมนุษย์ กับผลการดำเนินงานนั้น พบความสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Ferreira, Fernandes & Veiga (2023) ที่ศึกษาบทบาทของระบบนิเวศประกอบการในกระบวนการขยายธุรกิจ SME สู่ระดับสากล และพบผลการศึกษาเช่นเดียวกันกับผลการวิจัยในครั้งนี้

นอกจากนี้ ผู้วิจัยมีข้อสังเกตที่พบในการวิจัย คือ ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปร (β) ในสมการโครงสร้าง ที่พบว่า ภายหลังจากการวิเคราะห์

อิทธิพลทางตรงของตัวแปรในโมเดลที่ 1 แล้ว เมื่อนำตัวแปรกำกับ (Moderator) ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ คือ การเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล (DT) เข้ามาประมวลผลทางสถิติเพิ่มเข้าไปในโมเดล เพื่อศึกษาอิทธิพลของการกำกับ แล้วพบว่า ตัวแปรต้นของการวิจัยบางตัวแปร ยังคงมีผลที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตามแบบมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ข้อสังเกตคือ ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปร (β) มีค่าที่ลดลงบางตัว สอดคล้องกับ มนตรี พิริยะกุล (2558) ที่อธิบายว่า การที่ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปร (β) มีค่าที่ลดลง เป็นอิทธิพลของการกำกับ (Interaction effect) ในประเภทที่เรียกว่า “บทบาทในทางผ่อนคลาย” (Buffering effect) ที่ Moderator จะเข้ามาลดหรือมาผ่อนความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร X กับตัวแปร Y ตาม เส้นทาง $X \rightarrow Y$

ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการใช้ประโยชน์

1) ด้านนโยบาย (Policy) ภาคส่วนหรือหน่วยงานที่อยู่ในฐานะของเครือข่ายในระบบนิเวศผู้ประกอบการควรมีเวทีในการเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการ SME ภาคบริการ ได้มีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็น เพื่อทบทวนนโยบายหรือขั้นตอนการดำเนินงานระหว่างธุรกิจและหน่วยงานภาครัฐให้มีความคล่องตัวมากขึ้น รวมถึงนโยบายที่จูงใจให้ต่างชาติเข้ามาร่วมลงทุนกับนักลงทุนไทย ทั้งด้านภาษี การให้วีซ่า หรือขั้นตอนในการขออนุญาตต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นความสนใจแก่นักลงทุนต่างชาติ ดังผลการวิจัยที่สนับสนุนโดยอัจฉิมา ศุภจริยวัตร และสิทธิ จิตติชานนท์ (2565) ที่ได้ศึกษาผลกระทบจากการลงทุนโดยต่างชาติต่อระบบนิเวศและทัศนคติผู้ประกอบการในท้องถิ่นเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก และพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างระบบนิเวศผู้ประกอบการและทัศนคติของผู้ประกอบการต่อการลงทุนโดย

ต่างชาติมีผลกระทบในเชิงบวก ผู้ประกอบการมีระดับความเห็นว่าการร่วมลงทุนโดยต่างชาติจะส่งผลต่อการเคลื่อนทุนขนาดใหญ่เข้าสู่ประเทศ และระบบเศรษฐกิจ

2) ด้านการเงิน (Finance) นอกเหนือจากการมีแหล่งเงินทุนที่ง่ายต่อการเข้าถึง หรือแหล่งเงินทุนที่สนับสนุนผู้ประกอบการใหม่แล้ว ภาคส่วนหรือหน่วยงานที่อยู่ในฐานะของเครือข่ายในระบบนิเวศผู้ประกอบการด้านการเงิน ควรมีหรือควรทบทวนแผนบริหารความเสี่ยง (Risk Management) เพื่อวางแผนงบประมาณในการให้ความช่วยเหลือด้านเงินอุดหนุนหรือเงินชดเชย ในภาวะที่มีผลกระทบจากปัจจัยที่ควบคุมไม่ได้ เช่น กรณีเกิดภาวะอุทกภัย หรือธรณีพิบัติภัย เพื่อให้ SME สามารถเข้าถึงแหล่งทุนในภาวะฉุกเฉินอย่างทันทั่วถึง หรือแม้แต่ในรูปแบบของเงินชดเชยให้แก่ภาคธุรกิจ ที่ได้รับผลกระทบจากภาวะฉุกเฉิน

3) ด้านสิ่งสนับสนุน (Support) ควรเร่งพัฒนาระบบที่ปรึกษาธุรกิจ หรือศูนย์บ่มเพาะธุรกิจต่าง ๆ โดยเสนอให้มีระบบให้คำปรึกษาเชิงรุก (Proactive consultation) เข้าไปที่สถานประกอบการแต่ละแห่งในพื้นที่รับผิดชอบ เพื่อให้คำปรึกษาหรือเป็นที่ปรึกษาให้ธุรกิจ SME มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

4) ด้านทุนมนุษย์ (Human capital) สถาบันการศึกษาในท้องถิ่น ในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งในระบบนิเวศผู้ประกอบการ สามารถบูรณาการความร่วมมือกับสถานประกอบการภาคธุรกิจ เพื่อจัดกิจกรรมหรือการเรียนการสอนในรูปแบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Life Long Learning) เพื่อพัฒนาแรงงานนอกภาคการศึกษา ในทักษะที่จำเป็นผ่านกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การพัฒนาทักษะด้านดิจิทัล หรือทักษะภาษาต่างประเทศ เพื่อเป็นการยกระดับมาตรฐานแรงงานในท้องถิ่นให้มีคุณภาพ ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยแวดล้อมในอนาคต

5) ด้านวัฒนธรรม (Culture) หน่วยงานในภูมิภาคที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา SME หรือหน่วยงานด้านการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของภูมิภาคควรเพิ่มการนำเสนอเรื่องราวของผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จ โดยใช้แนวคิด (Success Stories) ผ่านสื่อโซเชียลมีเดีย หรือผ่านเวทีการเสวนาในงานต่าง ๆ เพื่อเป็นแรงบันดาลใจแก่สังคม และแรงบันดาลใจต่อผู้ประกอบการรายใหม่ พร้อมทั้ง เป็นการสร้างวัฒนธรรมที่ชื่นชมและให้เกียรติผู้ประกอบการ ในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ

6) ด้านการตลาด (Market) นอกเหนือจากการที่ผู้ประกอบการภาคบริการจะให้ความสำคัญกับมาตรฐานการให้บริการ การสร้างเครือข่าย/พันธมิตรทางธุรกิจ หรือการนำเอาเทคโนโลยีดิจิทัลมาปรับใช้ในธุรกิจแล้ว ผู้ประกอบการควรให้ความสำคัญกับเสียงสะท้อนหรือการรีวิวของลูกค้า ตามแนวคิดทางการตลาดที่เรียกว่า Voice of Customer (VOC) ให้มากขึ้น โดยเน้นการใช้ช่องทางโซเชียลมีเดียที่ลูกค้าสามารถเข้าไปรีวิว หรือให้ข้อเสนอแนะหรือให้คะแนนการบริการ เพื่อนำข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเหล่านั้น กลับมาปรับใช้กับระบบการบริหารจัดการต่าง ๆ และธุรกิจควรลงทุนในแพลตฟอร์ม AI ที่ทันสมัยที่สามารถวิเคราะห์ข้อมูลด้านอารมณ์ความรู้สึกของลูกค้า (Sentiment analysis) โดยเฉพาะ เพื่อนำข้อมูลเหล่านั้นมาปรับปรุงธุรกิจ ให้สามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และยังทำให้เกิดความรู้สึกผูกพัน และรู้สึกถึงความร่วมมือที่มีคุณค่า ระหว่างลูกค้า และภาคธุรกิจอีกด้วย

7) ในมิติด้านการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล (Digital Transformation) จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า ปัจจุบันหน่วยงานหรือองค์กรที่อยู่ในระบบนิเวศผู้ประกอบการมีติด้านการส่งเสริมทักษะดิจิทัลแก่ผู้ประกอบการ หลายหน่วย

งานต่างมีนโยบายที่มุ่งส่งเสริมและพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลแก่ธุรกิจ SME ผ่านวิธีการที่หลากหลาย อาทิ การให้ทุนสนับสนุนการให้สินเชื่อดอกเบี้ยต่ำแก่ SME ที่ต้องการเข้าสู่การเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล การเป็นที่ปรึกษาทางดิจิทัล (Digital Coaches) การมีศูนย์ให้คำปรึกษาด้านดิจิทัลแก่ SME (Digital Transformation Center) การพัฒนาทักษะ (Upskill/Reskill) ผ่านหลักสูตรอบรมด้านเทคโนโลยีดิจิทัล เช่น การตลาดออนไลน์ การใช้ซอฟต์แวร์บริหารจัดการ การใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ (Data Analytics) ดังนั้น ผู้ประกอบการธุรกิจ SME ภาคบริการ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนำธุรกิจเข้าสู่การประสานงานกับหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนเหล่านี้เพื่อใช้ประโยชน์จาก Eco System ที่มีอยู่ สู่การเร่งพัฒนาธุรกิจให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลในทุกมิติ

นอกจากนี้ ผู้ประกอบการ SME ภาคบริการ ควรนำวิธีการเปรียบเทียบสมรรถนะด้านการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล (Digital Transformation Benchmarking) มาปรับใช้กับการดำเนินงาน โดยเปรียบเทียบกับธุรกิจ SME ภาคบริการ ที่ได้้นำการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลมาปรับใช้ และ

ประสบความสำเร็จ ทั้งในมิติของ การรับรู้ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล ประสิทธิภาพของลูกค้าจากการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล สถานะของนวัตกรรมจากการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล และผลการดำเนินงานจากการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล ทั้งนี้ การเปรียบเทียบสมรรถนะด้านการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล ควรอยู่บนพื้นฐานของการสร้างเครือข่ายและความร่วมมือ (Ecosystem Building) ระหว่างกัน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในอนาคต

สำหรับการวิจัยในอนาคต ประเด็นที่มีความน่าสนใจและเป็นไปได้ในการศึกษา ผู้วิจัยในอนาคตสามารถศึกษาถึงบทบาทของตัวแปรกำกับตัวแปรอื่น นอกเหนือจากการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล และยังสามารถศึกษาเพิ่มเติม ในตัวแปรที่มีบทบาทเป็นตัวแปรส่งผ่าน (Mediator variable) เพื่อให้งานวิจัยในอนาคต เป็นงานวิจัยที่ลุ่มลึกและมีคุณภาพต่อไป ซึ่งในที่นี้ ตัวแปรที่ผู้วิจัยมีทัศนะว่ามีความน่าสนใจต่อการศึกษาคือ ตัวแปรความสามารถทางนวัตกรรม (Innovative Capability)

เอกสารอ้างอิง

- กรมการปกครอง. (2565). จำนวนโรงแรมภาคเหนือ. <https://multi.dopa.go.th/omd3/news/cate6/view12>
- กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจสังคม. (2566). รายงานผลการสำรวจสถานะการเปลี่ยนผ่านด้านดิจิทัลของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME Digital Maturity Survey). <https://bit.ly/46fSQOe>
- บุญทวรรณ วิงวอน และมนตรี พิริยะกุล. (2553). ตัวแบบเส้นทางกำลังสองน้อยที่สุดบางส่วนของบุพปัจจัยและผลลัพธ์ของการรับรู้ในการสนับสนุนจากองค์กรของพนักงานวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จังหวัดลำปาง. วารสารสมาคมนักวิจัย, 15(2), 93-108.
- พนิตสุภา ธรรมประมวล. (2563). การวิจัยการตลาด: Research for Marketing. พี.เอ.ลีฟวิง.
- มนตรี พิริยะกุล. (2558). ตัวแปรกำกับและตัวแปรคั่นกลางในแบบสมการโครงสร้าง. วารสารวิชาการเทคโนโลยีอุตสาหกรรม, 11(3), 83-96.
- _____. (2567). การวิจัยเชิงปริมาณด้วยตัวแบบ PA และ SEM ด้วย PROCESS macro และ Smart PLS4. http://www.research.ru.ac.th/images/ArticleMr/1717237404_Article.pdf

- สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. (2562). *การจัดอันดับความน่าเชื่อถือของ SME ด้วยข้อมูลด้านที่ไม่ใช่การเงิน (non-financial data) ภายใต้งานจัดทำแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม*. <https://tdri.or.th/2019/09/non-financial-data-for-smes-credit-rating>
- สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. (2566). *แผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566-2570)*. <https://www.sme.go.th/uploads/file/download-20230412083828.pdf>
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2566). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 พ.ศ. 2566–2570*. https://www.nesdc.go.th/download/Plan13/Doc/Plan13_Final.pdf
- อัจจิมา สุภจริยาวัตร, สิทธิ จิตติขานนท์. (2565). ผลกระทบจากการลงทุนโดยต่างชาติต่อระบบนิเวศและทัศนคติผู้ประกอบการ ในท้องถิ่นเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก. *วารสารวิชาการสังคมศาสตร์เครือข่ายวิจัยประชาชื่น*, 4(2), 52-67.
- อิศรัฏฐ์ วินโฆสง. (2564). การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างสำหรับการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. *นีโอพ้อยท์* (1995) จำกัด.
- เอ็ม รีพอร์ท. (2566). *สสว. บูรณาการหน่วยงานรัฐวางกรอบขับเคลื่อน SME ปี 68*. <https://www.mreport.co.th/news/government-news/350-sme-action-plan-2025>
- Awang, Z., Afthanorhan, A., Mohamad, M., & Asri, M. A. M. (2015). An evaluation of measurement model for medical tourism research: the confirmatory factor analysis approach. *International Journal of Tourism Policy*, 6(1), 29-45.
- Berdie, D. R., Anderson, J. F., & Niebuhr, M. A. (1986). Questionnaires: Design and use.
- Cronbach, L. J. (1951). Coefficient alpha and the internal structure of tests. *Psychometrika*, 16(3), 297–334. doi:10.1007/bf02310555
- Davari, A., & Najmabadi, A. D. (2018). Entrepreneurial ecosystem and performance in Iran. *Entrepreneurship Ecosystem in the Middle East and North Africa (MENA) Dynamics in Trends, Policy and Business Environment*, 265-282.
- Ferreira, J. J., Fernandes, C. I., & Veiga, P. M. (2023). The role of entrepreneurial ecosystems in the SME internationalization. *Journal of Business Research*, 157, 113603.
- Font-Cot, F., Lara-Navarra, P., & Serradell-Lopez, E. (2023). Digital transformation policies to develop an effective startup ecosystem: The case of Barcelona. *Transforming Government: People, Process and Policy*, 17(3), 344-355.
- Gong, C., & Ribiere, V. (2021). Developing a unified definition of digital transformation. *Technovation*, 102, 102217.
- Guimaraes, J. D. S., Fernandes, C., Veiga, P. M., & Ramadani, V. (2023). The relationship between entrepreneurial ecosystems and digital transformation. *FIIB Business Review*, 23197145231173850.

- Hair, J. F., Sarstedt, M., Ringle, C. M., & Mena, J. A. (2012). An assessment of the use of partial least squares structural equation modeling in marketing research. *Journal of the academy of marketing science*, 40, 414-433.
- Henseler, J., Ringle, C. M., & Sinkovics, R. R. (2009). The use of partial least squares path modeling in international marketing. In *New challenges to international marketing* (Vol. 20, pp. 277-319). Emerald Group Publishing Limited.
- Hulland, J. (1999). Use of partial least squares (PLS) in strategic management research: A review of four recent studies. *Strategic management journal*, 20(2), 195-204.
- Isenberg, D. J. (2010). How to start an entrepreneurial revolution. *Harvard business review*, 88(6), 40-50.
- _____. (2011). The Entrepreneurship Ecosystem Strategy as a New Paradigm for Economic Policy: Principles for Cultivating Entrepreneurships. The Babson Entrepreneurship Ecosystem Project, 1(781), 1–13.
- Jones, C., & Pimdee, P. (2017). Innovative ideas: Thailand 4.0 and the fourth industrial revolution. *Asian International Journal of Social Sciences*, 17(1), 4–35.
- Lauro, C., & Vinzi, V. E. (2004). Some contributions to PLS Path Modeling and a system for the European Customer Satisfaction. *Dipartimento di Matematica e Statistica, Universita Federico II di Napoli*, 3(2), 201-210.
- Mahmud, M. (2020). Impact analysis of digital transformations on entrepreneurial ecosystem in the eastern province of Saudi Arabia. *Journal of Entrepreneurship Education*, 23(1), 1-15.
- Masoud, R., & Basahel, S. (2023). The effects of digital transformation on firm performance: The role of customer experience and IT innovation. *Digital*, 3(2), 109-126.
- Nguyen, T. H. T., Pham, S. T., Phan, T. M., Cuc, T. K., Nguyen, N. G. H., & Do, T. D. (2023, March-April). Impact of digital transformation on SMEs' innovation capability and business performance: The case of Vietnam. In *International Journal of Business Management and Technology*. (Vol7, No. 2, pp 416-426).
- Paul, J., Ueno, A., Dennis, C., Alamanos, E., Curtis, L., Foroudi, P., ... & Wirtz, J. (2024). Digital transformation: A multidisciplinary perspective and future research agenda. *International Journal of Consumer Studies*, 48(2), e13015.
- Sepulveda-Calderon, M., Castro-Ríos, G. A., & Montes-Guerra, M. I. (2022). The role of diversity and coherence in the emergence and consolidation of a regional entrepreneurial ecosystem. *Management Research: Journal of the Iberoamerican Academy of Management*, 20(1), 59-87.
- Simanjuntak, M., & Sukresna, I. M. (2022, April). The Role of Entrepreneurial Ecosystem Co-Creation in Enhancing Sustainable Business. In *RSF Conference Series: Business, Management and Social Sciences* 2(1), 30-41.

- Spigel, B., & Harrison, R. (2018). Toward a process theory of entrepreneurial ecosystems. *Strategic entrepreneurship journal*, 12(1), 151-168.
- Taouab, O., & Issor, Z. (2019). Firm performance: Definition and measurement models. *European Scientific Journal*, 15(1), 93-106.
- Teng, X., Wu, Z., & Yang, F. (2022). Impact of the digital transformation of small-and medium-sized listed companies on performance: Based on a cost-benefit analysis framework. *Journal of Mathematics*, 2022(1), 1504499.
- Uctu, R., & Al-Silefanee, R. (2024). UNDERSTANDING ENTREPRENEURIAL ECOSYSTEM IN THE MIDDLE EAST: INSIGHTS FROM ISENBERG'S MODEL. *International Journal of Entrepreneurial Knowledge*, 12(1), 86-109.
- Unruh, G. and Kiron, D. (2017). Digital Transformation On Purpose. MIT Sloan Management. <https://sloanreview.mit.edu/article/digital-transformation-on-purpose>
- Wong, K. K. K. (2013). Partial least squares structural equation modeling (PLS-SEM) techniques using SmartPLS. *Marketing bulletin*, 24(1), 1-32.
- Zhang, Q., & Yang, M. (2023). Digital Transformation, Top Management Team Heterogeneity, and Corporate Innovation: Evidence from A Quasi-Natural Experiment in China. *Sustainability*, 15(3), 1780.
- Zhonghao Lei and Dongmei Wang ID. (2023). *Digital transformation and total factor productivity: Empirical evidence from China*. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0292972>